

16 Αυγούστου 1397

Οι γάμοι των Αψβούργων

Ο δούκας Αλβέρτος Ε΄ της Αυστρίας γεννήθηκε στις 16 Αυγούστου 1397, στην Ουγγαρία. Με προξενιά και γάμους, βρέθηκε να είναι βασιλιάς της Ουγγαρίας (1438). Στα 1439, και της Βοημίας. Κι αμέσως μετά, κληρονόμησε τον θρόνο της Αγίας Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Στα 1440, ως αρχηγός των Αψβούργων, έφερε τον τίτλο του Αρχιδούκα: Η Αυστρία είχε αναβαθμιστεί σε αρχιδουκάτο. Και είχε προκύψει ο αυστριακός κλάδος των Αψβούργων.

Γιος του Αλβέρτου, ο Φρειδεरिकος Γ΄ κληρονόμησε το Αρχιδουκάτο της Αυστρίας, τα βασίλεια της Βοημίας και της Ουγγαρίας και την Αγία Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Τα βασίλεια της Βοημίας και της Ουγγαρίας χάθηκαν προσωρινά (1440). Σύντομα, η απώλεια αναπληρώθηκε, καθώς ο αυτοκράτορας πάντρεψε τον γιο του, Μαξιμιλιανό, με την Μαρία της Βουργουνδίας (1447). Η Βουργουνδία διαλύθηκε και πέρασε στη γαλλική επικράτεια αλλά στη Μαρία ανήκαν οι Κάτω Χώρες (Βέλγιο, Ολλανδία και Λουξεμβούργο). Και η Μαρία φρόντισε να σκοτωθεί στα 1452, πέφτοντας από το άλογό της. Μαζί με την κληρονομιά, η Μαρία άφησε στον άνδρα της κι ένα γιο, τον Φίλιππο τον Ωραίο. Στα 1493, ο Μαξιμιλιανός διαδέχτηκε τον πατέρα του στον θρόνο της Αγίας Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Του ανήκαν η Γερμανία, η Αυστρία και οι Κάτω Χώρες, ενώ ο γιος του παντρεύτηκε (1496) την Ισπανίδα Ιωάννα την Τρελή παίρνοντας προίκα την Καστίλη και την Αραγονία. Στα 1500, απέκτησαν γιο τον Κάρολο. Στα έξι του, ο Κάρολος έμεινε ορφανός από πατέρα.

Ο Κάρολος ήταν 16 χρόνων όταν πέθανε ο από τη μεριά της μητέρας του παππούς, βασιλιάς της Ισπανίας. Ο Κάρολος βρέθηκε βασιλιάς της Ισπανίας: Κάρολος Ε΄ (Κουίντος). Στα 19 του, πέθανε κι ο παππούς του από τη μεριά του πατέρα του. Ο Κάρολος έγινε και αυτοκράτορας της Γερμανίας. Και ήταν ήδη κύριος των Κάτω Χωρών και της Σιλεσίας (πρώην κτήσης της Βοημίας).

Οι Γερμανοί εκλέκτορες αρνήθηκαν στον Φίλιππο Β΄, γιο του Καρόλου Κουίντου, ολόκληρη

αυτή την επικράτεια. Η αυτοκρατορία και η Αυστρία δόθηκαν στον Φερδινάνδο, αδελφό του Καρόλου, ενώ ο Φίλιππος πήρε τα υπόλοιπα (Ισπανία και Κάτω Χώρες). Τον Φερδινάνδο διαδέχτηκε ο γιος του, Μαξιμιλιανός Β', κι εκείνον ο (γιος του) Μαθθίας. Με τον γάμο μιας αδελφής του, πέρασαν σ' αυτόν και οι τίτλοι του βασιλιά της Ουγγαρίας και του βασιλιά της Βοημίας.

Ένας άλλος Μαθθίας, ο Κορβίνος (ο «Κόρακας»), βασιλιάς της Ουγγαρίας και για πέντε χρόνια κάτοχος της Βιέννης (1485 – 1490), είχε γράψει στα λατινικά ένα επίγραμμα:

«Bella gerant alii, tu, felix Austria, nube.

Nam quae Mars aliis, dat tibi regna Venus».

Άρесе και μεταφράστηκε κι αρχαιοελληνικά:

«Οὔτοι ὄπλοις, γαμεταίοι τεὸν κράτος, Αυστρία ἠύξω.

Ἄλλοις μὲν Ἄρης, σοι δε πόρεν Παφίη».

Σε απλά ελληνικά, σημαίνει:

«Όταν οι άλλοι κάνουν πολέμους, εσύ, ευτυχισμένη Αυστρία, κάνεις γάμους.

Αυτό που δίνει στους άλλους ο Ἄρης, εσένα στο δίνει η Αφροδίτη».

Οι Αψβούργοι έμειναν στον θρόνο της Αυστρίας ως το 1918 οπότε η αυτοκρατορία

διαλύθηκε.

1777: Στη μάχη του Μπένινγκτον, Αμερικανοί πατριώτες νικούν τον αγγλικό στρατό, στη διάρκεια της αμερικανικής επανάστασης.

1788: Η Γαλλία χρεοκοπεί. Ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ θα αναγκαστεί, στις 25 του μήνα, να καλέσει τον δημοφιλή Ζακ Νεκέρ στο υπουργείο Οικονομικών αλλά καμιά δύναμη δεν μπορεί να αναχαιτίσει τη μεγάλη κρίση που θα οδηγήσει στη Γαλλική Επανάσταση.

1906: Γεννιέται ο Φραγκίσκος Ιωσήφ Β΄, πρίγκιπας του Λιχτενστάιν από το 1938 ως τον θάνατό του, το 1989, οπότε τον διαδέχτηκε ο Χας Άνταμ Β΄.

1913: Γεννιέται στην Πολωνία ο Μεναχέμ Μπέγκιν, πρωθυπουργός του Ισραήλ από το 1977 ως το 1983. Το 1978 μοιράστηκε με τον Ανουάρ Σαντάτ της Αιγύπτου το νόμπελ για την ειρήνη.

1914: Στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο που μόλις έχει αρχίσει, η βελγική πόλη, Λιέγη, πέφτει στα χέρια των Γερμανών, έπειτα από λυσσαλέα πολιορκία εβδομάδων.

1921: Πεθαίνει ο βασιλιάς Πέτρος της Σερβίας. Τον διαδέχεται ο γιος του, Αλέξανδρος, που έγινε ο πρώτος μονάρχης του Βασιλείου Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων, μετέπειτα Γιουγκοσλαβίας.

1923: Γεννιέται ο Λι Κουάν Γιου, ο μακροβιότερος πρωθυπουργός του 20ού αιώνα, καθώς ανέλαβε την πρωθυπουργία της Σιγκαπούρης το 1959 και παρέμεινε στη θέση αυτή ως το 1990.

1960: Η Κύπρος ανακηρύσσεται ανεξάρτητη δημοκρατία με πρώτο πρόεδρό της τον αρχιεπίσκοπο Μακάριο.

1974: Επιστρέφει στην Αθήνα ο Ανδρέας Παπανδρέου έπειτα από έξι χρόνων απουσία.

1974: Αρχίζει κατάπαυση πυρός κατά μήκος της γραμμής του Αττίλα στην Κύπρο.

1996: Ο 42χρονος Λιονέλ Φερναντέζ γίνεται ο εκατοστός πρόεδρος της Δομινικανικής Δημοκρατίας.

2010: Πεθαίνει σε ηλικία 87 χρόνων ο έγκλειστος στις φυλακές πρώην δικτάτορας, Δημήτριος Ιωαννίδης, κύριος υπεύθυνος για την τραγωδία της Κύπρου στα 1974.

Η 16^η Αυγούστου στον πολιτισμό

16 Αυγούστου 1906

Το βορειοδυτικό πέρασμα

Ο Ρόαλντ Αμούντσεν γεννήθηκε στη Νορβηγία, το 1872. Ήταν 17 χρόνων, όταν, στις 9 Σεπτεμβρίου 1889, έτρεξε με άλλους συμπατριώτες του να υποδεχτεί τον εξερευνητή Φρίτιοφ Νάνσεν (1861 – 1930, [βλ. 9.9.1889](#)) που με το πλοίο του «Φραμ» γύριζε από το ταξίδι του στην άγνωστη ως τότε Γροιλανδία. Από κείνη την ημέρα, του έγινε έμμονη ιδέα να γίνει εξερευνητής των πόλων. Κρυφά από τους γονείς του που ήθελαν να τον κάνουν γιατρό, άρχισε να εξασκεί το σώμα του να αντέχει στις κακουχίες. Όταν οι γονείς του πέθαναν, παράτησε την Ιατρική σχολή κι έπιασε δουλειά σε ένα ψαράδικο που κυνηγούσε φώκιες.

Στα 1905, ένωσε πως ήταν έτοιμος να ξεκινήσει. Πρώτος του στόχος ήταν να βρει, αν υπάρχει θαλάσσιο πέρασμα από τον Ατλαντικό στον Ειρηνικό ωκεανό, πάνω από την Αμερική. Τον ίδιο στόχο είχε κι ο Δανός Βίτος Βέριγγ (1680 - 1741) που, διακόσια χρόνια πριν (1728), είχε ανακαλύψει ότι Αμερική και Ασία δεν ενώνονται αλλά χωρίζονται από έναν πορθμό: Τον Βερίγγειο, όπως τον ονόμασαν προς τιμή του. Ο Βέριγγ, όμως, είχε πεθάνει σε ένα νησί (που επίσης φέρει το όνομά του) πριν να επιχειρήσει το ταξίδι.

Ο Αμούντσεν ξεκίνησε από το νησί Ντίσκο της Γροιλανδίας. Πλέοντας δυτικά, έφτασε, τον Σεπτέμβριο του 1905, στον όρμο Γη του βασιλιά Γουλιέλμου. Εκεί, συνάντησε μια φυλή Εσκιμώων που δεν είχαν ξαναδεί λευκούς. Απέκτησε τον σεβασμό τους, χάρη στους «σωλήνες που ξερνούσαν κεραυνό», τα τουφέκια της ομάδας του. Έμεινε, εκεί σχεδόν ένα χρόνο, μελετώντας τη ζωή, τα ήθη και τα έθιμα της φυλής που σκάλιζε θαυμαστά κοκάλινα κοσμήματα.

Στις 13 Αυγούστου 1906, ξεκίνησαν και πάλι με κατεύθυνση τα δυτικά. Επί τρεις μέρες, έπλεαν σε μια στενή θαλάσσια λουριδα γεμάτη διακλαδώσεις. Στις 16 Αυγούστου 1906, βρέθηκαν σε ανοιχτή θάλασσα. Από το κατάρτι, ψηλά, ένας ναύτης φώναξε: «Ένα πανί!».

Πλησίασαν το άγνωστο πλοίο. Ήταν φαλινοθηρικό. Ρώτησαν, πού βρίσκονταν. Πήραν την απάντηση: «Βόρεια της Αλάσκας. Στη Βερίγγεια θάλασσα». Επί ένα χρόνο, βρίσκονταν πλάι στον αντικειμενικό τους στόχο χωρίς να το ξέρουν! Και, βέβαια, το βορειοδυτικό πέρασμα υπάρχει. Το είχαν βρει.

Πέντε χρόνια αργότερα, ο Ρόαλντ θα νικούσε τον Σκοτ στο εξοντωτικό ταξίδι για την κατάκτηση του Νότιου Πόλου ([βλ. 14.12.1909](#)).

1845: Γεννιέται ο Γκαμπριέλ Λίπμαν, Γάλλος φυσικός που τιμήθηκε με νόμπελ για την παραγωγή της πρώτης έγχρωμης φωτογραφικής πλάκας.

1919: Γεννιέται ο λογοτέχνης Αντώνης Σαμαράκης. Πέθανε στις 8 Αυγούστου 2003.

1949: Πεθαίνει η Μάργκατερ Μίτσελ, συγγραφέας ενός και μόνο μυθιστορήματος: Του «Όσα παίρνει ο άνεμος».

1958: Γεννιέται η τραγουδίστρια και σοουγούμαν, Μαντόνα.

1977: Πεθαίνει ο Ελβις Πρίσλεϊ, ινδαλμα της ροκ. Είχε γεννηθεί στις 8 Ιανουαρίου 1935.

2004: Χρυσό μετάλλιο για την Ελλάδα κατακτούν οι Θωμάς Μπίμης και Νίκος Συρανίδης στις συγχρονισμένες καταδύσεις από βατήρα σε ύψος τριών μέτρων στην Ολυμπιάδα της

Αθήνας. Το πρώτο (χάλκινο) μετάλλιο είχε κερδίσει λίγο νωρίτερα ο Λεωνίδας Σαμπάνης στην άρση βαρών (κατηγορία 62 κιλών). Του αφαιρέθηκε μερικές μέρες αργότερα, όταν βρέθηκε θετικός σε ντόπινγκ κοντρόλ.

2005: Πεθαίνει η τραγουδίστρια Βίκυ Μοσχολιού. Είχε γεννηθεί το 1945.

2008: Η ολυμπιονίκης της Αθήνας στα 400 εμπόδια, Φανή Χαλκιά, βρίσκεται ντοπαρισμένη και αποκλείεται από τους αγώνες της Ολυμπιάδας του Πεκίνου.

2009: Στο παγκόσμιο πρωτάθλημα στίβου, στο Βερολίνο, ο Τζαμαϊκανός σπρίντερ, Γιουσέιν Μπολτ, σπάει το παγκόσμιο ρεκόρ στα 100 μ. με χρόνο 9".58!

2016: Ο Σπύρος Γιαννιώτης κατακτά το ασημένιο μετάλλιο στα δέκα χιλιόμετρα κολύμβησης στην ανοιχτή θάλασσα, στους Ολυμπιακούς αγώνες του Ρίο Ιανέιρο, ανεβάζοντας στα τέσσερα τα μετάλλια για την Ελλάδα (χρυσό και χάλκινο η Άννα Κορακάκη στην σκοποβολή, χρυσό στους κρίκους ο Λευτέρης Πετρούνιας).